

NEKROLÓG

VAJDA ILONA

(Kádárta, 1941. febr. 28. – Sümeg, 2018. márc. 2.)

VAJDA ILONA 1941. FEBRUÁR 28-ÁN SZÜLETETT KÁDÁRTÁN. AZ ELTE BTK magyar-történelem szakán diplomázott 1964-ben. Ezt követően 1977-ig tanár, 1968–1976 között igazgatóhelyettes a Dolgozók Önálló Középiskolájában. 1977–1995-ig a veszprémi Lovassy László Gimnázium tanára, nyugdíjazása után néhány évig óraadója volt.

Szakmai érdeklődése már az egyetemen elmélyült a magyar nyelvészet iránt Benkő Lorándnak és Fábíán Pának köszönhetően. Tagja volt a nyelvészeti tudományos diákkörnek, melynek „Magyar szövejtések gyűjteménye” című munkája egyetemi jegyzetként is megjelent. Szakdolgozat témát is a nyelvészet köréből választott.

Történelemből egyetemistaként elsősorban Sinkovics István és László Gyula professzor révén voltak meghatározó élményei, de az újabb kori történelem egyetemi éve alatt kevésbé érdekelte.

Fiatal tanárként 1969–1971-ig a Pécsi Tanárképző Főiskola levelező hallgatóinak konzultációvezetője volt magyar nyelvből, majd az Országos Pedagógiai Intézet felkérésére részt vett a bevezetendő művészeti ismeretek tantárgy munkabizottsági előkészítésében, s vállalta a készülő tankönyv gyakorlati kipróbálását a felnőttoktatásban.

Később – már lovassys tanárként – 1989-ben egyéves magyar nyelv és irodalom intenzív továbbképzés zárásaként szülőfaluja, Kádárta keresztneveiről készítette szakdolgozatát régi református anyakönyvek (1725–1863) adatainak feldolgozásával. Ezzel a dolgozattal sikeresen szerepelt 1990-ben az Országos Néprajzi és Nyelvjárási Gyűjtőpályázaton.

Gimnáziumi pályafutása idején a történelem és néprajz iránti érdeklődése is

mélyült, rendszeresen részt vesz a Történelemtanárok Egyesülete konferenciáin, továbbképzésein. Ennek is köszönhetően 1988-tól nyugdíjazásáig a történelem munkaközösség vezetője.

A rendszerváltoztatás után Bruszniai Árpád veszprémi mártír tanár emlékének elkötelezett ápolójává vált. 1993-ban Bruszniai Árpád emléktáblájánál a Várban megrendítő, általa szerkesztett emlékműsort adott elő osztálya, a 11. B. 1998-ban nemcsak az iskolai okt. 23-i ünnepségen, de a Városi Művelődési Központban is a városi megemlékezésen az ő 11. C osztálya emlékezett Bruszniai Árpádra.

A közönség vastappsal jutalmazta teljesítményüket, a helyi sajtóban elismerő kritika igazolta a vállalkozás sikerét.

A Bruszniai-hagyományápolás iránti elkötelezettségét jelezte, hogy a minden év január második szombatján rendezett emlékhangversenyek nem hivatalos fotósaként megörökített minden fontos pillanatot. Megérdemelten kapta meg 1995-ben a Bruszniai-díjat

2008-ig önkéntes krónikása volt e jeles eseménysornak, szeretetteljes kapcsolatot ápolott szinte haláláig a mártír tanár özvegyével, majd lányával és unokáival. A Veszprémi Szemle várostörténeti folyóiratban (15. évf. 2013. 2. 11–37.) közölt tanulmányában a Bruszniai-kultusz addigi teljes eseménysorát (kézirat lezárva 2013. március 18.), a megemlékezések kronológiáját, gazdag fényképanyaggal illusztrálva közölte. Munkája unikális forrásanyag a kutatók számára.

A gimnáziumban róla készített minősítés hiteles. *„Munkájának alapvető jellemzője a hivatástudat, a gyermek- és szakmaszeretet, a következetes igényesség, pontosság, közösségért érzett felelősség és a tehetséges tanulókkal való foglalkozásban a kimagasló eredményesség. Mindkét szakját megbízható igényességgel tanítja, ismereteinek naprakész frissességéről folyamatos önképzéssel és a szervezett továbbképzéseken való részvétellel gondoskodik. Az érettségi vizsgák tapasztalatai szerint tanítványai megalapozott tudással kerülnek ki az iskolából, és a szaktanár meghatározó szerepe miatt sokan választják közülük a tanár pályát, illetve biztonság tudattal felvételiznek felsőoktatási intézményekbe magyarból és történelemből.”*

Diákjai különböző versenyeken, irodalmi, néprajzi pályázatokon, keszthelyi Helikonon kapott minősítései vers- és prózamondásban a gondos felkészítő munka eredményei is.

Az Országos Középszintű Tanulmányi Versenyen elért helyezések közül kimagaslóan egy történelem I. hely, de az „Édes anyanyelvünk” és a „Szép Magyar Beszéd” országos döntőjében is ott voltak tehetséges diákjai.

Osztályfőnöki tevékenységét is a mindenre kiterjedő gondosság, alaposság, figyelmesség jellemezte. Diákjaival való kapcsolata az érettségi után is fontos maradt számára. Egyik tanártársa, Kovács Gábor Zoltán írta róla az alábbi elismerő szavakat:

„Vajda Ilona tanárnő a szó klasszikus értelmében anyja volt, később barátja lett a diákoknak, főleg azoknak, akiknek osztályfőnöke volt. Mikor annak idején interjút készítettem vele kitüntetése és nyugdíjba vonulása alkalmából, meglepve és meghatva láttam azokat az albumokat, melyekben egykori diákjainak fényképei voltak családjukról, gyermekeikről, életük fontosabb eseményeiről. Olyan egykori lovassy diákok küldték el ezeket a felvételeket, akik évekkkel, évtizedekkel ezelőtt maturáltak, és úgy érezték, hogy ennyi idő után is tartoznak annyival tanárunknak, hogy tudassák életük alakulását. Mint a szülőkkal. [...] Ezért szép ez a pálya, ezt a szeretetet, hálát csupán itt kaphatja meg az ember. Ez kárpótolja mindazokért, amiket ezen a pályán el kell viselnie. Vajda Ilona tanárnő ma is nézegeti ezeket a képeket, és elhelyezi az albumokba az újabbakat. Ezek a legnagyobb kitüntetései!”

„Egyéb” kitüntetései:

1983: Kiváló Munkáért-díj, 1995: Brusznjai-emlékérem, 1999: Pedagógus Szolgálati Emlékérem. 2014. november 19-én vette át 50 év szolgálat után arany emlékdiplomáját a veszprémi Városháza Kossuth termében.

A tanítás mellett az iskolai élet más területein is hasznos munkát végzett. Hosszú időn át ifjúságvédelmi felelős, csaknem egy évtizeden át szerkesztette a veszprémi Lovassy László Gimnázium Értesítőjét, az intézmény 275. évfordulójáról egyórás iskolatörténeti filmet készített.

Iskolai munkája mellett egyéb társadalmi, közösségi tevékenységeket is vállalt.

1979–1982 között a Pedagógus Szakszervezet Veszprém Városi Bizottságában a szociális bizottság elnöke, 1985–1989 között népi ülnök volt a Veszprém Városi Bíróságon.

A rendszerváltoztatás után a városi kulturális rendezvények szinte állandó résztvevője és fotósa idősebb korában megtalált hűséges párjával. A rá jellemző végtelen precizitással feliratozta fényképeit. Így a csaknem 10 000, elhatalmasodó betegsége idején rendszerezett gyűjtemény, amit a Veszprém Megyei Levéltárnak ajándékozott, a feldolgozás nyomán a rendszerváltás utáni Veszprém kulturális életének gazdag dokumentumává válhat.

Vajda Ilona hosszas súlyos betegség után 2018. március 2-án, Sümegen hunyt el. Szülőfaluja, Kádárta temetőjében nyugszik.

Köszönet érte, köszönet Érte!

IMRE FRIGYESNÉ